

Van BOL naar BIER door het Brabantse land

Menig bewoner van 'boven de grote rivieren' associeert Noord-Brabant met carnaval en een bourgondische leefstijl. Tijdens een fiets- en wandeltocht door het Brabantse land neemt reisredacteur Sybylle Kroon - zelf een noorderling - een voorproefje op deze geneugten.

TEKST EN FOTO'S SYBYLLE KROON

Even terug in de tijd, naar begin november om precies te zijn. In Den Bosch zijn ze er al helemaal klaar voor: carnaval. De rood-wit-gele vlag van 'Oeteldonk' wappert op verschillende plekken en ook in de winkels hangt de feestkledij al. Het is immers bijna 'de elfde van de elfde' - de start van het carnavaliseizoen.

Tijdens mijn bezoek volg ik de Bosschebol-route om te ontdekken wat het geheim is van deze zoete lekkernij. Deze wandelroute komt langs café Buurt, waar ik met de geboren en getogen Bossche naar Esther heb afgesproken. Ze vertelt me over Den Bosch - oftewel 's-Hertogenbosch zoals de stad officieel heet maar die naam wordt enkel door ambtenaren en in formele kwesties gebezigd - en het fenomeen carnaval, want als noorderling weet ik er maar bar weinig van.

Hoewel het een doordeweekse en vroege woensdagochtend is, zit het café aardig vol. Mijn eerste kennismaking met de Brabantse gezelligheid kan ik al afvinken. 'Want daar brandt nog licht' zingt Guus Meeuwis over zijn provincie. Hij had net zo goed 'Want daar brandt AL licht' kunnen zingen. 'Den Bosch is een stad vol historie en cultuur maar ook met een rauw randje', vertelt Esther, terwijl we onze thee drinken. 'Maar het zijn vooral de mensen die de stad kleur geven.'

Ze vervolgt: 'Met carnaval verkleden de mensen zich traditioneel in boerenkiel met emblemen. Iedereen is dan gelijk en de stad wordt een paar dagen een gezellig dorp', vertelt Esther. Glunderend

vanwege het vooruitzicht: 'En elf november is een mooi voorproefje op het grote carnavalsfeest'.

Met een hartelijke 'hou doe' nemen we afscheid van elkaar en vervolg ik mijn weg langs de Bosschebollenroute. Tegenover het station staat een flinke rij wachtenden voor banketbakkerij Jan de Groot. Hier kun je naar verluidt de allerlekkerste Bossche Bollen kopen.

Ik wandel verder, door de historische wijk De Uilenburg in hartje stad. Het stikt hier, ondanks de kou, van de terrassen en er zitten nog mensen ook! Ik settel me onder een kleedje op een van die terrassen en bestel zo'n caloriebom, de echte, van Jan de Groot. Twee minuten later staat-ie voor mijn neus. Je hoeft dus niet in de rij te staan blauwbekken voor de beste Bossche Bol. Ik geniet van de ronde lekkernij gevuld met slagroom en overgoten met chocolade en denk maar niet te veel aan de overdosis calorieën...

OPGEKLOPT MINI-MUSEUM

Op naar het hoogtepunt van de Bosschebollenroute, of beter gezegd: de diepte in. Want de Bossche Bollen Belevenis is gehuisvest in de kelders van het stadhuis van Den Bosch. Hier kom je op humoristische wijze alles te weten over de historie van deze iconische zoetigheid. Zoals ze zichzelf noemen alleen al: 'het meest opgeklopte mini-museum ter wereld'.

Ik wandel even later enigszins opgelucht verder: een Bossche Bol schijnt 'slechts' 225 calorieën te zijn. 'Het is heel luchtig gebak, dat scheelt', grijnst museum-eigenaar Jules Lauwerijssen. Jaja... ik fiets het er morgen wel af, denk ik bij mezelf. Dan staat namelijk een ander Brabants fenomeen op het programma.

Van Den Bosch rijd ik naar Oisterwijk - uitgesproken als Oostervijk, aldus inwoners, en in carnavalstijd 'Döllekesgat' genoemd vanwege de vele naaldbomen en bijbehorende dennenappels, *döllekes* op z'n Brabants - via de fietsbordjes van La Trappe. Bierkenners weten dan wel waar ik het over heb. Over het bier dat al 141 jaar gebrouwen wordt door de monniken van Abdij Koningshoeven. Helaas staat ik voor een dichte poort maar niet ge-

Voorste Goorven in Oisterwijk. FOTO: ROB ROKVEN

Kasteel Nemerlaer in Haaren bij Oisterwijk.

Schoenenmuseum in Waalwijk.

De Dorpsstraat in Oisterwijk. FOTO: EVELIEN OERLEMANS

Robèrt van Beckhoven. FOTO: RAOUL HOLLANTS PHOTOGRAPHY

treurd: er zijn tal van plekken in Brabant waar je dit gerstenat kunt proeven. Niet voor niks hebben ze er een speciale fietsroute van gemaakt.

De La Trappe-route brengt mij langs bijzondere locaties in de omgeving van natuurgebied De Kampina en de Oisterwijkse Bossen en Vennen. Ik warm even op met een soepje en een 0.0% bij het gezellige 'boscafé' Groot Speijck - al meer dan 100 jaar een populaire pleisterplaats voor wandelaars en fietsers.

Even later word ik gastvrij ontvangen in Kasteel Nemerlaer in Haaren. Hier baat John van Gils in het souterrain van dit kasteel een lunchcafé uit waar alle trappisten ter wereld geschenken worden. Het café onder de gewelven draagt dan ook de naam 'De Twaalf Trappisten'. Niet-bierdrinkers kunnen hier terecht voor een lunch of koffie met gebak. En op zondag zet de kasteelvrouw, inmiddels al dik in de negentig, de deuren van het kasteel open en verzorgt zelf de rondleiding.

HISTORIE VAN LEER EN SCHOENEN

Weer terug in Oisterwijk fiets ik verder over de La Trappe-route en dat brengt me op het terrein van de KVL, de Koninklijke Verenigde Leder. Ooit de grootste leerfabriek van Europa, maar leer wordt hier sinds 2000 niet meer gemaakt. In de panden van dit enorme complex worden nu heel andere zaken gedaan. Zo zet Koffiemiep de lekkerste koffie en experimenteren kunstenaars van over de hele wereld met klei bij het EKWC, het Europees Keramisch Werkcentrum.

In een ander pand van de KVL loop ik zomaar een bekende Nederlander tegen het lijf: Robèrt van Beckhoven, bekend van *Heel Holland Bakt*, heeft hier zijn brood- en banketbakkerij 'Bij Robèrt'. In het pand worden ook workshops gegeven en je kunt er uiteraard

brood en banket kopen, iets waar de bewoners van Oisterwijk maar al te graag gebruik van maken, aan de rij in de winkel te zien. En ik ook. Met een echte 'Bij Robèrt'-appelkoek in de rugtas fiets ik verder. Als ik 's avonds in het donker richting het restaurant wandel, verbaas ik me over de enorme aantallen winkels en horeca aan De Lind, de bruisende hoofdstraat van Oisterwijk. Ook hier 'brandt nog licht'.

In Oisterwijk heb ik al even kunnen ruiken aan de leerhistorie van deze regio. Als ik een dag later in Waalwijk arriveer, val ik pas echt met mijn neus in de boter. Want deze stad was dé leer- en schoenestad van Brabant. Niet zo gek dat de stad tijdens carnaval 'Schoenlappersland' wordt genoemd.

Ook hier is een toepasselijke fietsroute ontwikkeld: de Leerroute. Een route van 30 kilometer door de leer- en schoenindustrie van Waalwijk en de Langstraat. Dat is trouwens geen straat, maar een streek. Voordat ik op de fiets stap, bezoek ik het Schoenkwartier middenin de stad. Een kenniscentrum, schoenlab en museum in één. In het schoenmuseum - het enige van Nederland - bewonder ik onder meer de bijzondere expositie over schoenen en tassenontwerper Fred de la Bretonière.

FIETSEN OVER HET HALVE ZOLENPAD

In Waalwijk fiets ik onder meer over het Halve Zolenpad. Waar nu een kaarsrecht fietspad ligt, lag ooit een spoor met stationnetjes bij de verschillende leer- en schoenfabrieken in de stad. Het spoor en de fabrieken zijn ter ziele gegaan, schoenen worden nu vooral in het buitenland geproduceerd.

Ik fiets verder door de stad langs oude fabriekspanden, standbeelden van schoenmakers en voormalige schoenlappershuisjes. De leerindustrie mag dan verdwenen zijn, de herinnering eraan wordt overal in Waalwijk levend gehouden.

Met een fles Schoenlapperslikeur van Slijterij De Langstraat in de tas en de fiets achterop de auto rij ik weer terug naar 'boven de grote rivieren' met de belofte tijdens carnaval met dit likeurtje te proosten op Brabant in het algemeen en Schoenlappersland, Döllekesgat en Oeteldonk in het bijzonder. Alaa!

Met dit likeurtje ben je helemaal klaar voor carnaval 2025 in Waalwijk, 'Schoenlappersland'.

Bij Koffiemiep in de voormalige KVL-fabriek.

De voormalige Leerfabriek KVL. FOTO: WILLEKE MACHIELS

Meer over Brabant

De routes die Sybylle tijdens haar verblijf in Noord-Brabant aflegde zijn via onderstaande website te downloaden of af te halen bij de desbetreffende Tourist Info.

Voorjaar 2025 wordt de Oisterwijkse Leerroute gelanceerd, een fietsroute langs de highlights van de leerindustrie, afgewisseld met natuur.

Sybylle overnachtte in kloosterhotel De Soete Moeder (Den Bosch) en hotel De Leijhof (Oisterwijk) en bracht een bezoek aan het Brabants Museum en Design Museum in Den Bosch. De overzichtstentoonstelling *Typisch Fred* over het leven en werk van Fred de la Bretonière is tot en met 21 april te zien in het Schoenkwartier in Waalwijk.

TIPS VOOR LEKKER ETEN EN DRINKEN

- Eten bij Fret, vegan restaurant in Den Bosch.
- CoCo 73, in de Korte Putstraat, de culinaire straat van Den Bosch.
- Groot Speijck, in het bos bij Oisterwijk, bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten.
- Koffiemiep en Bij Robèrt in de voormalige leerfabriek KVL in Oisterwijk.
- SUD, stijlvol restaurant in Oisterwijk met focus op de mediterrane keuken.
- Kandinsky, een kleurrijk en sfeervol café-restaurant in hartje Waalwijk.

• visitbrabant.com

Onze reisjournalistiek is onafhankelijk. Reizen kunnen deels betaald worden door derden, maar hierbij worden nooit toezeggingen gedaan over de inhoud of presentatie.

De Sint-Janskathedraal in Den Bosch.

Carnavalsetalage in Den Bosch.

Dé lekkernij van 'Oeteldonk'.

Er zijn vier La Trappe-fietsroutes in Brabant.